

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vnivers[a]e Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

11 De simonia, quae committitur in beneficiorum collationibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

exprimatur, ad tale quid in prædicta constitutione expressum est, in qua dicitur: (Qui hucusque Ecclesias, Monasteria, beneficia, fructus, pensiones, aliasque res intercedente hoc confidentiarum vitio receperant, ac retinent, nisi statim ad se reuersi, & respicientes celeri dimissione, sibi prospecterint,) & reliqua, *Nauar. in Manuali, c. 27. num. 100. vers. Nota ducimo.*

Quirò queritur, Quod & quæ pœnæ constituantur in eos, qui beneficia resignant, vel conferunt, vel præsentant clericos ad beneficia ex huiusmodi confidentia? Hanc quæstionem inferius tractabo. Interim Respondeo, eas pœnas esse constitutas, quæ sequuntur.

Prima est, beneficium receptum per confidentiam, vacat ipso facto, etiam antequam is, qui recepit, impleat, quod promissit.

Secunda, Nullus alius, nisi Romanus Pontifex potest tunc in beneficium conferre, nam tum temporis collatio eius summo Pontifici reservatur.

Tertia, omnes fructus percepti sunt restituendi Apostolicæ Cameræ, hoc est, Pontificio fisco, etiam antè impletam conditionem ex parte vtriusque.

Quarta, omnes dispositiones circa id beneficium irritæ, & inanes habentur. V.g. reservatio pensionis, & facultas regrediendi, vel accedendi, vel regrediendi ad talia beneficia, vel facultas transferendi pensionem reservatam.

Vnde restituendæ sunt omnes pensiones perceptæ ex fructibus à primo die, quo per confidentiam fuit beneficium obtentum.

Quinta, Eiusmodi beneficiarii, qui talia beneficia recipiunt, statim ipso facto, antequam impleant, quod promissum, in excommunicationem incidunt: à qua absolui non possunt, nisi per Romanum Pontificem, quod si Cardinales fuerint, eis interdicitur ingressus in Ecclesiam.

Sexta, Tales beneficiarii amittunt ipso facto beneficia, dignitates, & officia, etiam temporalia, quæ habent in Curia Romana.

Septima, sunt inhabiles ad quævis beneficia, dignitates, & officia, etiam temporalia.

Quætes, An prædictæ omnes pœnæ contrahantur secundum conscientiam ante sententiam Iudicis, an verò ipso facto? Respondeo, contrahi, ea dempra, qua dicitur (amittere eos ipso facto beneficia, & officia, quæ antea habebant) hæc enim pœna non afficitur beneficiarius secundum conscientiam, ante iudicis condemnationem, qua crimen eius declaratur: communis enim est doctorum sententia, pœnam, qua quis priuatur ipso facto bonis, quæ habet, non contrahi nisi post declarationem criminis: declarato verò crimine per iudicem, retrò trahitur sententia ad diem commissi criminis.

Quætes itidem, An qui beneficium ex confidentia resignatum, vel collatum recepit, sed bona fide ignorans prædictas constitutiones Pontificum, pœnas, quas diximus, incurrat? Respondeo, cum in excommunicationem non incidere, quia absque culpa, nemo ex communicationi subicitur. Cæteræ verò pœnæ, quas prædictæ constitutiones imponunt, contrahuntur.

Quirò, queritur, An prædictis constitutionibus damnatur omnis resignatio beneficii ex confidentia facta? Respondeo, non damnari, quamvis aliqui sit iure communi prohibita, ut si quis beneficium suum resignet in gratiam & fauorem Titii, ut Titius resignet aliud beneficium, quod habet, vel remittat pensionem quam debet resignans in fauorem ipsius resignantis.

At verò, si quis resignet beneficium suum, eo pacto, ut ei dentur centum aurei in compensationem fructuum, quos duobus annis, vel anno solet aliqui reddere beneficium resignatum, Simonia est, non solum iure communi damnata, sed etiam prædictis constitutionibus.

Item, si quis resignet beneficium suum ex confidentia percipiendi partem fructuum ex beneficio resignato, &

accepit syngrapham, qua possit eam partem exigere, sed postea penitentia ductus pure, & simpliciter beneficium resignauit, antequam illos fructus perciperet, discussa syngrapha, in pœnas earum constitutionum incidit vna cum eo, qui beneficium per confidentiam accepit, & promissum non impleuit: quamuis vterque simoniam tantum conventionalem commiserit, quæ ex parte vtriusque ad effectum perducta non est: hoc enim habet proprium huiusmodi simonia conventionalis, per confidentiam commissæ, quod statim, ut quis recipit beneficium, antequam impleat, quod promissit, ipso facto, est excommunicatus, & ipso iure est irrita, & inanis adeptio beneficii, & debet restituere omnes fructus, quos percipit à die, quo beneficium est consecutus, cum tamen alix conventionales simonia hoc non habeant, nec enim per eas excommunicatio contrahitur, aut irritum est ipso iure, quod fit, nisi cum ex parte vtriusque ad effectum deducantur, *ut inferius dicam. Nauar. in Manuali, c. 27. n. 100. vers. secundo nota.*

Sextò queritur, An coniecturæ, quæ in constitutione Pii V. ponuntur ad probandum, conscientiam in beneficiis locum tantum habeant in iudicio, an etiam secundum conscientiam? Respondeo, earum aliquot solum habere locum in iudicio, cuiusmodi sunt prima: si quis post dimissum resignatumve beneficium auctoritate superioris, & apprehensam à resignatario possessionem beneficii se in illud per se, vel per alium ingerit, & fructus omnes, vel partem eorum accipit, ut successor ipsi, vel propinquis suis aliquos fructus beneficii resignati remittit.

Secundò, si is, qui recipit beneficium, constituit resignantem, vel eius parentes, vel propinquos procuratores, ad percipiendos, vel locandos fructus beneficii dimissi, & illi, vel illis de fructibus perceptis, vel percipiendis donationem fecerit.

Tertiò, si vel sola procuratoris depositione, vel libris rationalibus mensurorum ex parte dimittentis expeditio, quæ personam dimittentis concernit, prosecuta sit, simulque expensæ, pro ea necessariæ ab illo factæ fuerint.

Quartò, si quis pro concessione alicui facta, quacumque auctoritate de beneficio per se, vel alium intercellerit, vel alias in negotio concessionis, sese immiscuerit: deinde aliquid de fructibus talis beneficii facto, etiam per manus possessoris, ac etiam simplicis donationis titulo perciperit, siue de illo postmodum ad voluntatem intercessoris fuerit dispositum quomodocumque. Hæc ex Pii Quinti constitutione.

De Simonia, quæ committitur in beneficiorum collationibus.

CAPVT XI.

Primò queritur, an Simoniacus sit, qui beneficium confert alicui propter consanguinitatem? S. Thomas 2. 2. q. 100. art. 5. ad secundum, sic ait: (Si aliquis alicui spirituale alicui confert propter consanguinitatem, vel quamcumque carnalem affectionem, est quidem illicita, & carnalis collatio, non tamen Simoniaca, quia nihil sibi accipitur. Vnde hoc non pertinet ad contractum emptio nis, & venditionis, in quo fundatur Simonia. Si tamen aliquis dat beneficium Ecclesiasticum alicui hoc pacto, & intentione, ut inde suis consanguineis provideat, est Simonia manifesta.) Hac S. Thomæ auctoritate ducti. Sotus lib. 9. de Iustitia, q. 7. a. 3. & Nauar. in Manuali c. 27. num. 107. & Covarruias, lib. 2. Variar. resolutionum cap. 5. num. 4. & 5. negant Simoniacum esse eum, qui confert beneficia ob consanguinitatem Siluester in verbo Simonia, qua. 13. vers.

6. S. Thomæ sententiam sic interpretatur: (Collatio, non est Simoniaca secundum S. Thomam, si intendatur bonum temporale solum eius, cui datur, quia nihil recipitur: sensus si detur alicui hac intentione, ut inde suis consanguineis provideatur, vel etiam, si detur consanguineo, ut conferens magnificetur, vel fiat potentior, vel exaltetur parentela, & huiusmodi: quia dans recipit rem temporalem. Sic ille.

At verò Glossa, in cap. 2. *Vt Ecclesiastica beneficia, in verbo (Carnalitate)* ait, Episcopum Simoniam committere, si conferat propter consanguinitatem alicui beneficium, alioqui minime daturus.

Idem quoque dicit in c. *Nemo de Simonia in verbo (consanguinitatem)* Cantor Parisiensis teste Adriano. *Quodlib. 9. art. 2.* tradit, præter triplex munus Manus, Lingue, & Obsequii, adiecit aliud munus, quo dixit Simoniam admitti, videlicet munus Sanguinis, cum quis propter consanguinitatem beneficium Ecclesiasticum in aliquem conferat.

Et idem sensisse videntur Sa. Bonaventura in *quarto Distinctio. 25. dub. 5 super litteram*, & ipse Adrianus *loco citato*.

Tota huius rei difficultas in eo consistit, An sit propriè & verè Simoniacus, qui consanguineo ob consanguinitatem beneficium conferat, id alioqui non collaturus.

Item, An sit propriè Simoniacus, qui beneficium conferat consanguineo, ut ipse inde fiat honoratior, opulentior, & potentior.

Item, An sit propriè Simoniacus, quando conferat beneficium alicui, ut inde contrahat affinitatem, vel propinquitatem S. Thomas *loco supra citato* aperte dixit, non esse Simoniacum, qui propter consanguinitatem beneficium conferat, quamvis illicita, inquit sit, & carnalis collatio. Intelligit S. Doctor eum non esse propriè, & strictè Simoniacum, qui rem spirituales quidem dat, quamvis causa indebita, sed nihil commodi recipit, gratis enim & liberaliter dat, ut inquit S. Thomas, tametsi errore sanguinis ductus. Simonia verò propriè non est, spirituali re gratis data & accepta.

Contra hanc S. Thomæ sententiam, & doctrinam alii Theologi tradiderunt.

Nam de Simonia late sumpta locuti sunt, dicentes Simoniacum esse, qui beneficium conferat, propter consanguinitatem. S. Bonaventura in *4. Dist. 25. Dub. 5. in litteram* sic ait: In communi distinctione malorum accipitur simonia generaliter, à qua pauci sunt hodiè immunes in Clero respectu multitudinis, vixote qua nudo ille, qui ordinem tribuit, vel alius ex causa inordinata acquirit siue ordinem, siue beneficium.

Et isti sunt quinque modi, quorum sufficientia patet: sic si aliquis inordinatè mouetur. Aut ex timore malè humiliante, & hic est vnus modus: Aut ex amore malè inflammante, *1. Ioannis 2.* Et tunc cum triplex sit amor, scilicet superbia vitæ, concupiscentia carnis, concupiscentia oculorum, penes concupiscentiam oculorum accipitur illa simonia, quæ est in nummo, penes carnalem amorem accipitur aliud membrum, scilicet caro, quod comprehendit, inordinatum amorem, siue respectu propinquorum, siue respectu aliorum, ut si quis amore fornicariæ promouet filium fornicariæ. Ita S. Bonaventura. Vbi Simoniacum late, & generaliter appellat eum, qui conferat beneficium ob propinquitatem. *Eadem verba ex Bonaventura accepta habet Adrianus Quodlib. 9. art. 2.*

Sed quomodo modo, inquit, definitur simonia late & generaliter sumpta? Respondeo cum Adriano superius citato, definitur sic: Simonia est cum aliquod spirituale datur, & accipitur ob causam non debitam.

Strictè verò & propriè Simonia est, cum spirituale datur, vel accipitur, dato & accepto aliquo temporali commodo. Cum igitur S. Thomas faceret, illicitè dari beneficium, cum gratis quidem conferret, sed amo-

re sanguinis, eo ipso concedit eum, qui ob consanguinitatem beneficium conferat, esse latè, & generaliter simoniacum, quia dat beneficium causa non debita.

Hoc etiam modo intelliguntur responsa Pontificum. Nam in *capite primo. Vt Ecclesiastica beneficia*, sic ait Innocentius III. (Circum carnalitate animi, quia non ex affectu carnali, sed discreto iudicio debuisti Ecclesiasticum officium in persona magis idonea dispensare.)

Vbi reprehenditur Episcopus Mediolanensis, eo quod studio, & amore sanguinis beneficium Ecclesiasticum contulisset. Et c. *Nemo de simonia* habetur: (Nec pro respectu cuiuscumque personæ consanguinitatis, aut familiaritatis alienis communicans peccatis, hoc Episcopo innotescere detraxerit.)

Videtur appellare eum, qui vel amore sanguinis, vel gratia amicitiarum, peccata, quæ ab eo corrigi debebant, Episcopo non dicit, Simoniacum appellat, late, & generaliter, quia peccatum celat causa non debita. Exiit & alia quædam Pii Quinti constitutio, quæ incipit: *Quanta*, ubi præcipit Pontifex, ne Episcopi, vel alii collatores beneficia resignata conferant vel suis, vel dimittentium consanguineis, affinis, vel familiaribus, alioquin sit irrita collatio, & sint suspensi, tam conferentes, quam recipientes, à collatione, præsentatione, institutione, electione, & confirmatione, donec fuerint à Romano Pontifice absoluti.

Præterea certum est id, quod dicit S. Thomas *loco citato*, manifestam esse Simoniam, si quis det Ecclesiasticum beneficium alicui, ex pacto & intentione, ut inde suis consanguineis provideat: tunc enim spirituale datur propter commodum temporale, quod recipit is, qui dat beneficium. Simonia tamen est, si quis beneficium conferat consanguineo, ut inde is, qui conferat, fiat honoratior, vel opulentior, vel potentior, vel ut consanguineorum, vel propinquorum familia fiat clarior, & illustrior, ut dicit Siluester *loco supra citato*: nam tunc etiam is, qui dat beneficium, recipit commodum temporale. Infuper Simoniacus est, qui beneficium conferat alicui, ut inde contrahat affinitatem, & propinquitatem clariorum, & illustriorum, quoniam recipit temporale commodum: affinitates enim, quæ contrahuntur, pretio æstimabiles sunt, cum inde familiaris splendiores, potentioresque reddantur.

Secundò quaeritur, An Simoniacus sit Episcopus ita cum aliquo conueniens: Dabo tibi in singulos annos certum stipendium, ut mihi inferuias, donec tibi beneficium Ecclesiasticum contulerò? De hac quaestione Hostien, & Panoritanus in c. *Cum essent de simonia*, Siluester, in *verbo Simonia, quæst. 16. vers. 4.* Hostiensem, & Panoritanum secutus in c. *Cum essent de simonia*, negat esse Simoniam sic etiam negat Angelus, *verb. Simonia. 2. n. 19. Tabien. eod. verbo. §. 62.*

Ratio eorum est, quia solum est promissio salarii, siue stipendii sub conditione ad tempus facta, non autem simpliciter, & in perpetuum, & expleta conditione cessat ac desinit obligatio. *Instit. de verbo obligat. §. Omnis.* Accedit, quod in simili casu, usurarius non esset, qui sic cum aliquo conueniret: Mutuum tibi dabo, donec offi. omam meam frequentaueris ad merces emendas.

At verò Simoniacus esset Episcopus, si loco stipendii quod ministro debet, Ecclesiasticum beneficium conferret, aut si ex pacto obligaret sibi ministrum, ad obsequium temporale præstandum: lucraretur enim Episcopus eiusmodi obligationem, & ita Simoniacos esset.

Item si cum ministro ita conuenisset, ut certum stipendium solueret quotannis, donec beneficium conferret, & eo collato nihilominus minister ei inferuere abique vilo stipendio post datum beneficium. Cuius rei hæc ratio reddi potest, quia tunc minister redditum sibi stipendium remisisset ob beneficium Ecclesiasticum receptum. ego

dare. Episcopus spirituale, eodem modo temporari recepto, & recipere minister beneficium ob temporale commodam.

Quæres, An licitum sit clerico inferuire Episcopo, ut beneficium ab eo consequatur. Hoc dubium solutum inferius commodiori loco.

Tertio quaeritur, An Simonia, quæ in beneficiis Ecclesiasticis committitur, sit iure diuino, an verò solum iure canonico prohibita? De hac quaestione Caietanus in *Opusculis, tomo 2. tract. 9. q. 1. Et Sotus lib. 2. de Iustitia, quaest. 7. art. 5.*

Tres hac de re opiniones Caietanus enumerat.

Prima est assententium, solum esse canonico iure damnatam. Sic *Glossa in c. Ex parte de offic. iud. deleg. Antonius, & Cardinalis in cap. 1.* Cuius opinionis auctores multos recenset Turrecornata in *c. Latorem, l. quaest. 1.* Ratio eorum est, quia beneficia Ecclesiasticis ordinibus, siue clericis sunt annexa, iure tantum canonico. Nam primis Ecclesie Evangelicæ nascentis temporibus clerici erant absque viliis Ecclesiasticis beneficiis, ergo Ecclesiasticum fuerunt beneficia.

Secunda, Quindocumque, quod spirituale est, cum temporali coniungitur, potest absque Simoniaci vitio vendi, & emi id, quod est temporale, ut patet in vasis, & vestibus sacris: sed in beneficiis est spirituale, videlicet ordo ipse clericorum, & est temporale, nimirum annuus redditus, qui præbenda nominatur, ergo nullum est Simoniaci crimen, si per se, & secundum se vendatur præbenda absque ordine Ecclesiastico, cui iure canonico est annexa.

Tertia, quia aliqui beneficiorum permutatio esset iure diuino prohibita, nec posset superioris auctoritate fieri.

Quarta, quia non posset Pontifex beneficium conferre, relicta certa pensione: daret enim beneficium non gratis, sed ex pacto, & conditione, ut beneficiarius soluat pensionem.

Quinta, quia aliqui non posset vlla beneficii resignatio admitti, facta in gratiam & fauorem alterius.

Sexta, aliqui Simoniaci essent, qui beneficia resignant, siue dimittunt, siue permutant certis quibusdam conditionibus, si ille summo Pontifici placuerint.

Septima, quia, ut dicitur *capite secundo de Præben. in sexto, & Clem. 1. Ut lite pendente*, Pontifex Romanus habet plenam dispositionem, & liberam in omnibus beneficiis.

Altera est opinio ita distinguendum: Aut beneficium est coniunctum cum animarum cura, vel sacro ordine, aut non est coniunctum. Si primum, tunc simonia, quæ in beneficiis committitur, iure diuino prohibetur, quia vendi, aut emi beneficium non potest, quin ematur, vel vendatur cura animarum, vel sacer ordo, eo quod ipsum beneficium coniungatur, & consequitur curam animarum, vel sacrum ordinem: at quod posterius est, emi, vel vendi non potest sine eo, quod prius est, à quo pendet. Iure autem diuino prohibemur curam animarum, vel sacrum ordinem vendere.

Cum autem beneficium non est cum animarum cura, vel sacro ordine coniunctum, tunc quamuis vendatur, vel ematur, auctoritate superioris, Simoniacum crimen non est, diuino iuri contrarium, sed solum contra Canonicum ius, quod talem emptionem, & venditionem prohibuit: nihil enim tunc venditur, vel emitur directè, vel indirectè contra ius diuinum. Ita *Panormitanus cap. de Simonia, & in repetitione super cap. extirpanda, §. Qui vero de Præben. num. 33. & in c. cum pridem, de pactis, num. 11.*

Tertia sententia est aliorum dicentium, generaliter simonia in beneficiis esse iure diuino prohibitam. Fuit hac Caietani, loco supra citato, & Soti lib. 9. de Iustitia, quaest. 7. art. 1. *Victoria in Relezione de Simonia, Adriani quodlib. 9. art. 2.*

Hanc sententiam dicit Nauarrus in *Manuali cap. 23. numer. 108. vers. 7. Quod ex his*, esse communem Theologorum. Eam probat idem Caietanus auctoritate S. Thomæ in 2. 2. *quaest. 100. num. 4.* vbi sic ait: Aliquid potest esse annexum spiritualibus dependens, sicut habere beneficia Ecclesiastica.

Dicitur (spiritualibus annexum) quia non competit nisi habenti officium clericale. Vnde huiusmodi nullo modo possunt esse sine spiritualibus, & propter hoc ea nullo modo vendere licet, quia eis venditis intelligantur etiam spiritualia venditioni subici.

Quædam autem sunt annexa spiritualibus, in quantum ad spiritualia ordinantur, sicut ius patronatus, eo quod ordinatur ad præsentandum clericos ad Ecclesiastica beneficia, & vasa sacra, quæ ordinantur ad sacramentorum vsum. Vnde huiusmodi non præsupponunt spiritualia, sed magis ea ordine temporis præcedunt, & ideo aliquo modo vendi possunt, non autem in quantum sunt spiritualibus annexa. Sic S. Thomas. Ex cuius verbis perspicitur, beneficium Ecclesiasticum, quatenus est ius percipiendi redditus, sibi proventus ex bonis Ecclesie ob ministerium sacrum, siue Ecclesiasticum, quod clericus præstat in Ecclesia, siue quod fertur in altari, emi aut vendi non posse absque Simoniaci vitio, nam tale ius consequitur potestatem, & auctoritatem, qua clericus tamquam clericus officium in Ecclesia facit.

Ergo si beneficium vendatur, consequens est, ut vendatur etiam ipsum clerici officium, quod reuera sacrum est, & spirituale, quoniam si beneficium, quatenus beneficium est, vendatur, eo ipso venditum censetur ius percipiendi redditus ex bonis Ecclesie ob officium, & ministerium Ecclesiasticum.

Secus vero est, si fructus tantum beneficiorum, aut bona immobilia, in quibus beneficia sunt constituta, & ex quibus annui redditus beneficiorum percipi solent, emanant, aut vendantur: huiusmodi enim fructus temporales sunt, qui in vino vel oleo, vel frumento, vel pane, vel pecunia consistunt, & beneficiarius potest eos pretio locare, saltem ad triennium, & bona ipsa immobilia, in quibus beneficia sunt posita, res quædam sunt, quæ seruata iuris canonici solenni formula, alienari queunt, auctoritate Romani Pontificis.

Hinc fit, ut ius percipiendi redditus ex bonis Ecclesie ob officium profanum, & temporale, non sacrum, & spirituale, auctoritate superioris emi, aut vendi possit: quia officium, ex quo pendet tale ius percipiendi fructus, est profanum, non sacrum, ergo ipsum etiam ius cum tali officio coniunctum, profanum est, & temporale, quare talis officii, & iuris emptio, quamuis sit iure canonico prohibita, non tamen iure diuino.

Absolutè igitur, & simpliciter dicendum est, contra ius diuinum esse, Ecclesiastica beneficia emere, vel vendere, quia Ecclesiasticum beneficium est ius exigendi, & percipiendi fructus ex bonis Ecclesie ob sacrum officium, & ministerium, quod in Ecclesia præstat.

Sed cur, quæso, sacra vasa, & vestes vendi queunt ratione eius, quod est temporale in eis, videlicet ratione materię, beneficia verò vendi nequeunt ratione temporalis, quod habent commodi? S. Thomas loco supra citato rationem reddit huiusmodi.

Nam beneficium, inquit, tamquam posterius, annexum est officio sacro, & spirituali clerici, quare vendi non potest, nisi vendatur etiam officium sacrum, & spirituale, cui est annexum: nam pendet ex illo, at verò vestes, & vasa sacra sunt annexa spiritualibus, non quod illis posteriores sint, sed tamquam priora ad sacramentorum vsum referuntur. Et hinc est, ut ratione materię, quæ constant, vendi queant, nec enim vendita materia, simul quoque venditum censetur id, quod est spirituale in eis. Nam materia absolutè, & simpliciter præcedit id, quod est spirituale, & factum, quod vasa, & vestes habent.

Sic etiam vendi potest fundus, in quo est ius patronatus, & non venditur ipsum ius patronatus. Vendi potest terra solum, in quo est ius sepulchrae, & non venditur sepulchrae ius.

Quid queritur, An Titio fas sit precio redimere vexationem, quam in beneficio patitur? S. Thomas in 2. 2. *quæst. 100. art. 2. ad secundum*, respondet in hunc modum: Antequam alicui acquiratur ius in Episcopatu, vel quacunque dignitate, vel præbenda, per electionem, vel provisionem & collationem, simoniacum esset aduersantium obstacula pecunia redimere: sic enim per pecuniam pararet sibi viam ad rem spiritualem obtinendam. Sed postquam ius alicui acquisitum est, licet per pecuniam iniusta impedimenta renouare. Sic ille. Hæc S. Thomas sententia colligitur ex c. *Dilectus de Simonia*, & ex c. *Sicut* & c. *Matthæus eod. tit.* Panormitanus in c. *Dilectus paulo ante citato, num. 4.* ita dicit: In spiritualibus pro iure querendo, non est licitum aliquid dare, etiam ut esset impedimentum facti: quia dando pecuniam quis videtur esse ambitiosus, quia dar, ut facilius, quod habet, acquirat. Et in hoc casu proprie loquitur c. *Matthæus, de simonia*. Nec enim proprie redimitur vexatio, sed datur, ut facilius acquiratur ius spirituale.

Pro iure autem acquisito, aut est, quis in possessione illius iuris, & si molestetur de facto, licitum est aliquid dare, ut probatur in c. *Dilectus*, licet recipiens teneatur ad restitutionem.

Si vero ille vexetur, ut quia Episcopus vitro vult eum iuste deponere, vel alius iuste accusare: vel forte præterdit ius in beneficio, & tunc vexatio non licet aliquid dare vexanti, quia tunc non redimitur vexatio facti, ut constat ex c. *Nemo, de Simonia*. Aut non est in possessione iuris acquisiti, aut tunc ut habet possessionem etiam illicitè detentam, & non licet aliquid dare, ut tenet Innocentius in c. *Ad aures*, & *Glossa in c. Decens, 10. quæstion. 7.* Nam possessio est quid spirituale, & inde est, ut non cadat in laicum, e. *causam de rescript.* Vel saltem est connexa cum spiritualibus propter administrationem, quæ inde sequitur. *1. quæstion. 7. c. Si quis obierit.*

Puto tamen, quod si propter potentiam aduersarii, vel impotentiam non possit ita facile consequi apud superiores, quod tunc deuit magnum præiudicium, licet dare potest pecuniam, sicut in simili de absolutione ab excommunicatione obtinenda, ut dicit Ioannes Andreas in c. *Ad aures de simonia*. Hactenus Panormitanus. Innocentius in eod. c. *Ad aures*, cum posuisset huiusmodi quæstionem: An vexatio liceat imponere dare aliquid temporale, ut redimat vexationem suam? Respondet: Si vexatur in re spirituali, aut est in possessione, & tunc non peccat, si dat pecuniam, ne vexetur: aut non est in possessione, quia vel non est eam adeptus, vel est ea spoliatus, & tunc non est licitum dare pecuniam, ne vexetur, quia non solum redimit vexationem, sed etiam possessionem acquirit: & possessio vel est quid spirituale, vel saltem spirituali annexum, quia per possessionem consequitur quis usum, & administrationem spirituum.

Quæres, An sicut in beneficiis potest quis pecuniam dare, ne vexetur in iure, quod quæritur, vel in possessione quam habet, ita etiam possit aliquis pecunia vexationem redimere, ut absolutionem obtineat ab excommunicatione, *Glossa in c. Ad aures de simonia*. id licitum esse assumat. Innocentius vero negat. Ioannes Andreas *ibidem* conciliat utramque sententiam: Aut excommunicato, inquit, imminet aliquid præiudicium ex dilata absolutione, puta, quia speratur eligi, vel debet eligere, vel præscriptio currit contra eum, nisi agat, & tunc locum habet opinio *Glossæ*: Aut non imminet tale periculum, & tunc verum est, quod Innocentius dicit. Panormitanus *eodem in loco*. ait prædictam Ioannis Andree distinctionem esse satis probabilem & æquam.

Quid queritur, An Simoniacus sit Episcopus, qui beneficium confert alicui, eo pacto, vel animo, ut ex fructibus

beneficii aliquid ille soluat? Respondet S. Thomas in 2. 2. *quæstion. 100. art. 4. præp. faciem*, hoc modo: Circa collationem beneficiorum sciendum est, quod si Episcopus antequam beneficium conferat alicui, ob aliquam causam ordinaverit aliquid subtrahendum ex fructibus beneficii conferendi, & in pios usus expendendum, non est illicitum. Si vero ab eo, cui beneficium confert, requirit aliquid sibi exhiberi de fructibus illius beneficii, idem est, ac si aliquod munus ab eo exigeret, & non caret vitio simoniz. Ita Sanctus doctor.

Sed merito dubitat aliquis, quæ sit iusta causa, qua possit Episcopus beneficiis vacantibus aliquid subtrahere ex fructibus eorum in pios usus expendendum? Panormitanus in cap. *1. de Ecclesiastica beneficia num. 15.* ita scribit, Episcopus potest ex iusta causa, & necessaria statuere, ut redditus beneficii vacantis deponentur ad eorum & laudabilem usum, ita ut statutum præiudicet ad tempus elenco deno instituido.

Probat ex cap. *ultimo de verbo, significat.* & c. *Si propter tua debita de rescript. in sexto.* Ut si fructus beneficiorum vacantium retineantur ad restituendam, siue instaurandam eadem sacram, vel ad soluenda debita, quæ contraxit Ecclesia. Et in numero vigesimo tractat quæstionem, An Episcopus cum collegio canonicorum possit statuere, ut retineantur ad tempus fructus beneficiorum vacantium ad soluenda sua debita? Et respondet non posse, si debita contraxerit nomine suo priuato. Nam si contraxit nomine Ecclesie in eiusque utilitatem, potest, ut constat ex cap. *1. de solutio.* Et hinc colligitur, quod habetur in c. *Tua vobis, de verbo significat.* intelligi de Præiudicio summi Pontificis, quod fuerat concessum Episcopo cuidam, ut retinere possit fructus beneficiorum integro biennio vacantium ad sua debita soluenda. Nam quia debita erant contracta nomine Episcopi, non Ecclesie, ideo Episcopus absque Romani Pontificis auctoritate ac privilegio non poterat tales beneficiorum fructus ad tempus sibi retinere. Ergo simoniacus est Episcopus, qui beneficium confert alicui eo pacto & conditione, ut sibi vel aliquam pecuniam det, vel aliquam ex fructibus beneficii portionem: quia ut dixit S. Thomas, perinde esset, ac si exigeret aliquid munus ab eo.

Quid, si Papa conferat beneficium Titio ex pacto, ut sibi referret certam pensionem ex fructibus illius beneficii? et tunc simoniacus? Ratio dubitandi est, quia absque illo Simoniz vitio potest Romanus Pontifex beneficium in aliquem conferre, & illi onus imponere, ut soluat ex fructibus beneficii certam pensionem alteri: quod fit quotidie, cur ergo, sicut Papa potest referuare pensionem soluendam alteri, puta, Caio, non poterit sibi retinere eandem pensionem absque Simoniz labe? Rursus referuare pensionem nihil aliud est, quam beneficii fructus minuere, & aliquid ex illis detrahere: quod quamvis sit iure communi prohibitum: tit. *Ecclesiastica beneficia sine dominatione conferantur*, & proinde Episcopis non permittitur: at Rom. Pontifex quia potest iure communi derogare, potestatem habet imponendi pensiones. Ergo sicut non est simoniacus detrahendo partem ex fructibus beneficii, & eam referuando alteri, sic non erit Simoniacus, si detrahatur & retineatur sibi.

Hanc quæstionem attingit Sotus lib. 9. de *Iustitia, quæstion. 7. art. 1. ad finem*, ubi dicit, in argumento fallaciam haberi. Nam etsi auctoritate, inquit, Pontificis commutanti beneficium, ut tenentianti referuatur pensio, non est tamen eadem causa in ipso Pontifice, ut sibi retineat, quandoquidem ipse, non est præbendæ dominus, vel ut ille, qui commutat, aut renouat. sed dumtaxat dispensator, qui ideo debet suam pro iusta causa interponere auctoritatem Ita Sotus.

Sed videtur nondum esse solum argumentum: hoc enim est quod queritur, cur Pontifex liceat, qui tamquam honorum Ecclesie dispensator, referuat ex fructibus beneficiorum, cum ea conferat, pensiones alius, non

possit etiam sibi eas retinere. Dicendum est: Cum referuat aliis, subest semper iusta aliqua causa id faciendi: nam quamuis alia cause desint, vt minimum ex pensiones referuantur in alimentum, & subsidium pauperum, præsertim clericorum: par enim est, vt clericos pauperes aliat, & sustentet Ecclesia. At verò id in summo Pontifice locum non habet: quare si pensiones sibi absque iusta causa referuat, à simoniae vitio non videtur alienus, beneficia conferendo, retentis sibi sine causa pensionibus. Et hinc est, vt summus Pontifex ex iusta causa possit beneficiorum vacantium fructus retinere, videlicet ad debita Romanæ Ecclesie solueda, ad necessarios vsus Apostolicæ Sedis, vt pote ad indigentiam, in qua est, subleuandam: ad Romanæ Curie ministros sustentandos, ad Cardinales cam egeat, vitæ subsidio inuandos, ad bellum cum hostibus Christiani nominis gerendum, ad alios denique multos pios vsus.

Sexto quaeritur, Quid sit dicendum de statuto, quo decernitur, vt qui fuerit in canonicum receptus, certum quid soluat? In *c. Iacobus de Simonia* Pontifex mandat, vt Canonici extra cuiusdam Ecclesie auctoritate Episcopi dent ex prouentibus, & præbenda euidam, qui fuerit in canonicum admissus id, quod in vicibus et aliis canonicis dari solet, non obstant consuetudine, qua quis in canonicum receptus, præbendam ceteris canonicis præbere consueuerat, antequam pars prouentuum, & præbenda ei assignaretur. Hostiensis in eo capite dicit, solem consuetudinem damnari, qua is, qui in canonicum recipitur, dare aliquid consueuerat aliis canonicis in commodum, & vilitatem ipsorum, quale est præbendam, non tamen eam consuetudinem damnari, qua quis in canonicum admissus, dat aliquid in vltim ipsius Ecclesie, cuius est factus canonicus, & in cultum diuinum. Nam hæc consuetudo si extet, est licita, ita vt licet possit exigi id, quod est solitum dari. Immo potest, inquit, à principio casus recipi. Id probat *ex c. Significatum de præbenda. c. S. gualfridi, de elect.* Et quia tunc spirituale cum spiritui commutatur, videlicet canonicatus cum commodio Ecclesie, & cum eo, quod est cultum diuinum datur.

Panormitanus verò in eo capite distinguit sic: Aut nullum subest statutum, vel consuetudo, & tunc nihil debet exigi, etiam si fuerit conuertendum in vltim Ecclesie, & diuinum cultum, *ex c. veniens. c. e. Quanto, de Simonia.* Nam in *c. Peniens*, statuitur, vt nihil exigatur, etiam præter consuetudinem ab eo, qui petit, vt in Religionem admittatur. Et in *c. Quanto*, decernitur, licitum non esse alieni dare bona sua extra Ecclesiam, vt ex illis præbenda instituat, quæ postea ipsi in canonicum recepto assignentur. Aut subest statutum Ecclesie, & tunc, aut statutum imponit eiusmodi onus præbende, & viles in facultatem cultus diuini, argumento sumpto *ex c. Significatum de præbenda. c. cap. 1. Vt Ecclesiastica beneficia, c. e. si propter tua debita, de rescript. in sexto.* Aut imponit tale opus ei, qui in canonicum perpetuo recipitur, & tunc, inquit Panormitanus, forte statutum non valet, quia videtur esse contra id, quod habetur in *c. Ex multis. i. questio 3. vbi dicitur: Constituitur, & eodem modo firmamus, vt nullus cuiuscumque gradus clericus pro Ecclesie beneficio aliquid audeat conferre, aut fabricæ Ecclesiarum vel denaris Ecclesiarum, seu etiam quod pauperibus sit tribuendum, quia teste scriptura: Qui aliquid male accepit, vt bene dispenderit, potius grauatur, quam iuuatur. Aut subest consuetudo, vt qui recipitur in canonicum aliquid det, & tunc non valet consuetudo, si quod datur, conuertendum sit in priuam vilitatem canonicum: valet autem, si conuertatur in vltim Ecclesie, vel cultum diuinum: dummodo tamen à principio pactum non sit, nec exigatur, nisi receptus sit aliquis in canonicum. Hæc ex Panormitano.*

Septimo quaeritur, An Titio liceat pecuniam dare Caio, vt beneficium vacare faciat? Respondet Syluester Antonium Barium secutus, id licitum Titio, non esse

qui beneficii vacatio viam, & aditum parat ad collationem beneficii: quare sicut beneficii collatio pecunia obtineti non potest, ita nec vacatio beneficii, quæ est quasi via ad collationem eius. Nam vacans beneficium peti & imperari potest: secus, quando non vacat.

Octaudo quaeritur, An Titius Simoniacus sit, offerens, siue promittens maiorem pensionem soluendam ex beneficio ad id facilius consequatur? Respondet, Simoniacum esse: nam in *c. Cum clericis, de passis*, habetur in huic modum: Cum clerici vestre iurisdictionis, deeedentibus Ecclesiaturum personis, pacifcantur ex ipsis Ecclesiis maiores solito solvere pensiones, vt facilius possint easdem Ecclesias adipisci, nos ad tam detestabile vitium extirpandum, fraternitati vestre mandamus, quatenus ne id attentate præsumant.

Vbi Panormitanus dicit, hoc locum habere in iis Ecclesiis, quæ auctoritate superioris soluunt certam pensionem, vel censum alicui superiori, quem augere licet non possunt, maxime ante collationem factam. Et multo minus is qui ad beneficium est promouendus, potest sua priuata auctoritate obligare se ad pensionem soluendam. Hinc fit, vt ii, qui in Curia Romana, auctoritate Romani Pontificis, promouendi sunt ad beneficia, cauere debeant, ne exprimat, cum petunt, vt sibi beneficia conferantur, maiorem solito prouentuum valorem, vt facilius beneficia allequantur, ex eo, quod vel maior pensio, vel absolutè, & simpliciter pensio in beneficio imponitur, quæ alioqui, vel non imponeretur, vel saltem in noui beneficiorum fructus minoris æstimationis esse crederentur.

Nono quaeritur, An Simoniaci sint, qui primos beneficii fructus dant in curia Romana, & qui soluunt vexationes consuetas? Sciendum est, dimidiam partem fructuum primi anni beneficiarios soluere Camera, siue fisco Pontificio, quando cumque annui redditus consueti excedunt summum viginti quatuor ducatorum aureorum, secundum communem Camere Apostolicæ æstimationem, quæ dimidia pars fructuum vocatur Annata. Hanc Annatam, vt testatur Plantina in vita Bonifacii IX. soluit si primus Bonifacius nonus. Idem etiam tradit Glossa in Pragmatica sanctione tit de Annat. Gigas in tract. de Pensionibus, quest. 26. num. 1. quatinquam alii referant, eam à Ioanne vigesimo secundo esse institutam: quoniam Annatam Glossa in præfata pragmatica sanctione ait esse contra totius iuris diuini, & canonici constitutiones: quia dixit Christus Dominus, *Matth. 20. Quod gratis accepistis gratis date.* Tum etiam, quia, *quest. 1. c. 3. per multa capita* id liciti canones constituerunt. Insuper experientia, inquit, docuit, Annatas esse damandas, quia ex quo introducti ceperunt, qui minus digni, & idonei sunt, immo indigni, & qui pecuniis abundant, ad beneficia promouentur. Hinc accedit, quod ex Annatis datur occasio imponendi subditis nouas pensiones.

Præterea id probat Glossa prædicta, auctoritate Ioannis Andree, qui inter cetera, de officio iudicis ordio, scripsit, optare se, vt Pontifex Romanus reciperet vigesimam partem omnium prouentuum beneficiorum ex toto terrarum orbe, ad sustentationem sui, & Cardinalium, & ministrorum in Curia Romana: & vt nihil exigeret pro communibus seruitiis ex fructibus primi anni, exceptis stipendiis laborantium, puta scriptorum, & similibus: ac vt ex ea parte vigesima prouentuum prouideret Pontifex, legatis, & nunc iis, quos mittere consuevit in prouincias, & regna, & abstineret ab exigendis annatis. Addit tandem, de hoc fuisse tractatum in Concilio Viennensi, sed Prælatos ibi congregatos noluisse, vt id constitueretur, dicentes, si hoc fiat, istud, & illa succedentes postea Pontifices exigent. Concludit Glossa prædicta, S. Ludouicum Regem, & Carolum eo nomine Quintum, vetuisse, ne in suo Regno Annata exigentur, & soluerentur. Duarenus, *lib. 6. de sacris ministris. c. benefic.* videtur etiam Annatas damnare, & dicit in Concilio Basileensi, *sess. 21.* eas esse improbatas, eo quod cum iure diuino, & Canonico

pugnate videmur. Et quamuis, inquit, ex fructibus beneficiorum detrahi, pars aliqua possit, si necessitas, magnaue utilitas Ecclesie id postulet, verum id, generali Concilio eo acto, fieri deberet, vt apparet, illud heri in utilitatem Ecclesie, non in priuatum paucorum commodum, quod in Concilio Constantiensi *sess. 43.* prohibitum est.

Alii verò è contrario dicunt, Annatas iure diuino deberi: tum quia soluantur Romano Pontifici, tamquam in Ecclesia vniuersali dominium, & principatum habentium quia *numerosum 18.* præcipit Deus, vt omnes Leuitæ ex decimis sibi à populo datis soluerent decimam partem summo Sacerdoti, quæ pars dicebatur Decima decimarum.

In hac re, nulla profectò ratione dubitari potest, quin Annatæ omni Simonie vitio careant: nam si Pontifex potest statueret, vt qui in posterum beneficia obtinuerint, certam partem ex fructibus primi anni soluant in subsidium Christiani populi, bellum, & expeditionem parantis contra Turcas, & alios Christiani nominis hostes, cur non poterit referre primos beneficiorum fructus in subsidium ministrorum, & aliorum multorum, qui in Curia Romana inferuiunt? Dignus item operarius est mercede sua, & cibo, quo sustentetur, *Matthæi 10. Luca 10.* ergo is, qui in Curia Romana laborant, Annatæ soluantur, vt inde tales ministri, & operarii commodè sustententur. Quis enim militat stipendiis suis vnquam? ait Apostolus, *1. Corinth. 9.* Hinc est, vt Annatæ multorum Romanorum Pontificum auctoritate confirmatæ sint. Nec Glossa in *pragmat. sanctione*, nec Duarenus tam leuiter, & temerè damnare debuit Annatas. Multò prudentius sanè, ac modestius scripsit Ioannes Andreas, qui nullo modo improbauit Annatas, sed aliam rationem ostendit ac tradidit, qua posset commodius, suo quidem iudicio, consulti Curie Romanæ necessitatibus.

Præterea pro Annatarum iure plurimum facit id, quod *Numerorum 18.* diuinitus constitutum est. Leuitæ enim ex decimis, sibi à populo solutis, decimam partem summo Sacerdoti pendebant.

Decimo queritur, An Quindennia, quæ Romano Pontifici ex fructibus, quorundam beneficiorum decimoquinto, quoque anno soluantur, sint omni specie Simonie libeta? Sciendum est, quindennia esse hæc ratione introducta: Beneficia aliquando vniuntur certo Collegio, Capitulo (sic vocant) Monasterio, siue Conuentui, quo amplius non vacent, quia vniuersitas non petit, & ideo elapsis quindecim annis à tempore vnionis factæ, Collegium, siue Monasterium, cui est annexum beneficium, soluit denuo partem & fructibus beneficii vniti, quoniam fingitur decimoquinto quoque anno eiusmodi beneficium vacare, eo quod si in certum clericum esset collatum, vacasset obitu beneficiarii inter illud tempus, vt etiam fortasse citius, & vacans beneficium alteri clerico conferretur, qui primo anno Annatam debitam solueret, Quare ne Camera siue Fiscus publicus tot Annatas amitteret, constitutum est auctoritate Pontificum, vt beneficia sic vnita iuris quadam fictione decimoquinto quoque anno quasi vacantia censeantur, & ex illis soluantur annatas, perinde ac si vacassent.

Quis verò primus Romanorum Pontificum instituerit quindennia, certo non constat. Quidam existimant, ea primum esse introducta à Paulo secundo, cuius extat constitutio, quæ incipit, Decret Romanum Pontificem.

Notandum est etiam, Quindennia olim solui solita esse tantum ex beneficiis vnitis auctoritate Romani Pontificis in curia Romana alicui collegio, monasterio, vel cuiilibet alteri Seminario, vel loco, causa communis pietatis extracto. Postea verò edita est constitutio à Sixto. Quinto, qua præcipitur, vt quindennia soluantur ex quibuslibet beneficiis vnitis, vel resignatis in fauorem cuiuslibet collegii, vel monasterii auctoritate Legati, vel Nuncii Pontifici, vel ordinarij.

His positis dicendum est, prædicta quindennia nullum simonice vitium habere: sunt enim instituta in compensa-

tionem Annatarum, quæ solui deberent: sed Annata, vt probauimus, sunt profus literæ ab omni specie Simonie, ergo & quindennia.

Neque obstat, si dicas, cogi collegia, quibus sunt beneficia vnita, ac proinde quorum iam sunt beneficia, Annatam soluere, quando beneficia non acquirunt: hoc enim nihil impedit multis de causis. Possent enim Romanus Pontifex collegio beneficium vnite solum ad tempus.

Secundo posset beneficium, quod in collegium intruit, pensionem imponere, in annos singulos soluendam.

Tertio, potest Pontifex ob commune ecclesie bonum à beneficiariis certam pensionem exigere, videlicet, vt ad certos annos ex suorum beneficiorum fructibus aliquid contribuant in communes Ecclesie vsus.

Vndecimo queritur, Quid dicendum sit de iis, quæ in Curia Romana taxationes vocantur? Cum enim beneficia à Romano Pontifice conferuntur, pontificie literæ expediti solent, in quarum expeditione certa quædam pecunie quantitas soluitur. Respondeo, nullum hic esse Simonie vitium: vt tradunt Syluester de Simonie, *quæstion. 13. vers. 2.* & Angelus in verbo Simonie 3. *numm. 45.* Et ratio est, quia eiusmodi pecunia soluitur tamquam stipendium, & merces ministrorum, qui in huiusmodi literis expediendis operam suam, & laborem collocant, qui cibum suum merentur.

Duodecimo queritur, quid iudicandum sit de aliis multis compositionibus in Curia Romana solui consuetis? Respondeo, eas quoque omni simonice labe carere, vt patet de singulis.

In primis, cum iusurandum, vel votum, quo quis tenetur, auctoritate summi Pontificis relaxatur, siue remittitur, pecunia redimitur, & potest Pontifex pecuniam exigere, quæ soluitur certæ hospitali domui, vel collegio, vel Monasterio, tunc enim precio non emitur, vel venditur ipsa relaxatio voti, vel iusurandi, sed commutat Pontifex voti, vel iusurandi vinculum in aliud pium opus, videlicet in pecuniarum elemosynam, quam iubet Pontifex erogari in pauperum vsus. Sic etiam posset Pontifex hunc, vel illum soluere lege, & præcepto ieiunij seruandi, vel Missæ sacrum audiendi in die festo, & illonius imponere, vt certam pecuniam in pios vsus impenderet: nam tunc etiam in aliud commutaret.

Secundo, potest iure Pontifex, dum hos, vel illos absoluit excommunicationis, interdicti, vel suspensionis vinculo, vel deique casibus reseruat, pecuniam exigere, non quod pretio vendat absolutionem, sed quod in peccati penam pecuniarium onus imponat.

Tertio, in causis matrimonialibus solet pecunia solui, videlicet ab his, vel illis, qui intra quartum gradum consanguinitatis impediti sunt, ne matrimonio coniungantur, vt impetrent à Romano Pontifice canonici iuris relaxationem, & matrimonium contrahere queant: quibus relaxat Pontifex ius canonicum, cum iusta causa subest, & coguntur illi certam pecunie summam soluere. Immo quo potentiores ditioresque sunt, plus pecunie soluntur. Neque Pontifex pretio ius canonicum relaxat: sed eam pecuniam exigit, vel in penam peccati, quod aliquando præcessit, vel si nullum reuera peccatum antecessit, id onus imponit, quia vnum vinculum commutat in aliud.

De Simonia, que committitur, in permutationibus beneficiorum.

CAPVT XII.

SCIENDVM est, iure canonico prohiberi, ne beneficiarii sua iure beneficia, priuata auctoritate permittant, *c. Majorib. de præben. c. Quis sit de rer. permutat. alioqui sua beneficia amittunt. c. Tunc olim de rer. permutat.*